

Daniela Čarná: Ruky (Výber z dejín umenia), 1995

Koláž, 80 x 61 cm

Ruky symbolizujú náš vzťah so svetom, podaním rúk v našej kultúre nadväzujeme prvý kontakt s druhým človekom. Ide o osobné gesto, ktoré vyjadruje našu jedinečnosť a originalitu. Ruka predstavuje schopnosť človeka vstupovať do vzťahov s ľuďmi, ale aj do veľmi osobného vzťahu s Bohom, z ktorého rúk sme vzišli. Gestá majú svoj význam aj v biblickom jazyku. Kým Mojžiš držal zdvihnuté ruky, Izraeliti vyhrávali boj s nepriateľom (Ex 17, 9-12). Ježiš vkladáním rúk a dotykom uzdravoval chorých. Ruky sú symbolom sprostredkovania Božieho požehnanja aj symbolom dôvery a odovzdania sa do Božej vôle, prejavenej v Ježišovej modlitbe na kríži: „*Otče, do tvojich rúk porúčam svojho ducha.*“ (Lk 23, 46)

Pre niektorých umelcov bolo zobrazenie rúk hlavným námetom tvorby. Jedným z nich je francúzsky sochár Auguste Rodin, ktorý začiatkom 20. storočia zobrazil Božiu stvoriteľskú ruku či ruky muža a ženy v najrôznejších variantoch. Mnohé detaily umeleckých diel ukazujú, že dobré zobrazenie ruky ako symbolu ľudskej šľachetnosti, dôstojnosti a tvorivosti je doménou tých najvýznamnejších umelcov v dejinách. K najslávnejším dielam zobrazujúcim dotyk Boha a človeka patrí slávne Michelangelove *Stvorenie Adama* v Sixtínskej kaplnke, kde sa

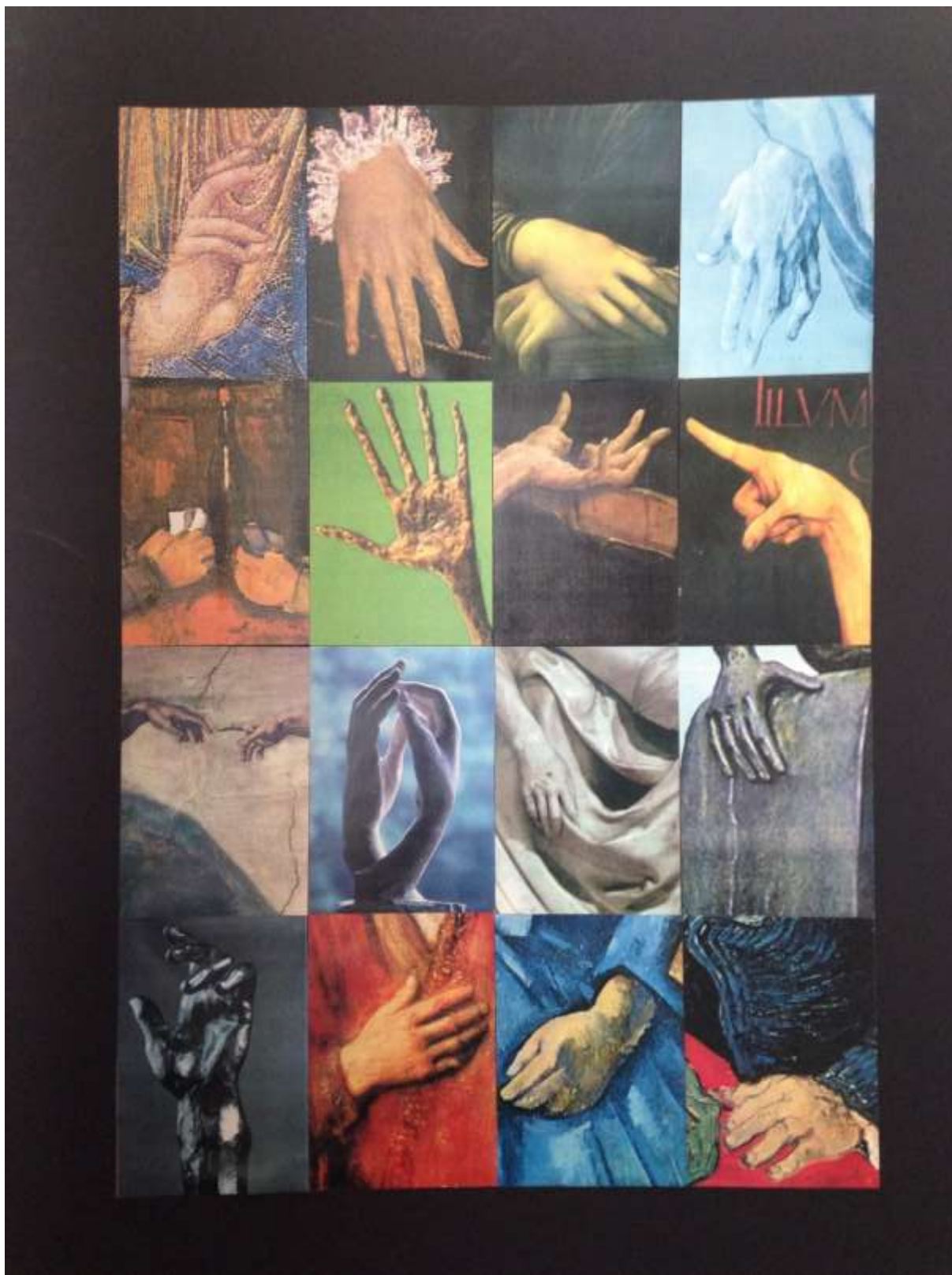
Boh približuje k človeku na maximálnu možnú mieru, no necháva na jeho slobodnom rozhodnutí, či jeho dotyk, pozvanie k spolupráci na budovaní Božieho kráľovstva prijme, alebo odmietne.

Prezentovaná práca je výberom detailov rúk naprieč dejinami umenia. Koláž sa symbolicky začína Božím gestom požehnanja z byzantskej mozaiky. Expresívnu ruku Ukrižovaného predstavuje detail z obrazu Matthiasa Grünewalda, z ktorého pochádza aj ruka Jána, ukazujúceho na Krista slovami: „*On musí rásť, mňa musí ubúdať.*“ (Jn 3, 30) Ruku Ježiša predstavuje aj detail z Michelangelovej *Piety*, portréty osobností svetského života zastupujú napríklad ruky *Mony Lisy* od Leonarda da Vinci, ale aj žánrové scény hráčov kariet od Cézanna či dôverný dotyk rúk muža a ženy v Rodinovom diele *Katedrála*.

Práca je stručným prehľadom zobrazovania rúk v dejinách umenia, pričom poukazuje na prítomnosť Božieho pôsobenia v každodennom živote. Počas prázdnin aj na začiatku školského roka nás pozýva k tvorivému objavovaniu Božieho dotyku všade a vo všetkom, v každej životnej situácii, kedy sme povolani v dôvere a odovzdanosti do Božích rúk vyznať spolu so žalmistom: „*V tvojich rukách je môj osud.*“ (Ž 16, 5)

Daniela Čarná (*1977, Poprad). Študovala dejiny umenia na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, doktorát absolvovala na Filozofickej fakulte TU v Trnave. Pôsobí ako galerijná pedagogička v Kunsthalle Bratislava. Venuje sa sprostredkúvaniu umenia a publikačnej činnosti, je kurátorkou desiatok výstav a vzdelávacích programov (napr. celoslovenský program pre školy – Umenie zblízka). Je autorkou monografií Igora Kalného, Michala Kerna a knihy o umení pre deti *Po stopách umenia*, dlhodobo sa venuje téme mapovania kresťanstva v súčasnom umení.

„Hľa, do dlani som si ťa vryl.“ (Iz 49, 16)